

De EDAH Museum Courant

Jaargang 4 nummer 11 maart 2015 Redactie: museumcourant@online.nl

EDAH Museum “EXTRA“ !!!!

Ja, u leest het goed ! Wij prijzen ons gelukkig U nog meer te kunnen bieden dan de rijke inhoud van onze museumpresentatie in distributie en productie van levensmiddelen. Het is niet alleen het zien en beleven van presentaties en alles wat daarbij hoort, maar we gaan u ook regelmatig producten laten proeven !

Zo staan de eerste maanden in het teken van “jam“. Een product dat nog altijd tot de toppers van de levensmiddelenhandel behoort en voor de oud Edah kenners een speciale boodschap inhoudt.

“Jam van den Edah.....plek, plek ! “ een gevierde uitspraak, die nog steeds te horen is ! Nee, het heeft niets met de kwaliteit van de jam te maken, die was altijd al perfect. Maar het gezegde komt uit vroegere tijden, toen levensmiddelen in bedieningswinkels nog alleen over de toonbank werden verkocht. De jam werd toen in houten kistjes aan de winkels geleverd. De klanten kwamen met eigen potjes of

schaaltjes naar de winkel en lieten deze met jam vullen. Bij dat vullen liep er wel eens wat jam langs de buitenkant van het potje of schaalte, bij het aanpakken “plekte “dit aan de handen.

Edah mensen hebben de uitspraak : “Jam van den Edah....plek, plek “ altijd als een compliment beschouwd, ook het museum erkent dit .

We zijn trots op onze jam, die nu opnieuw speciaal voor het EDAH MUSEUM in de Betuwe voor ons is geproduceerd. Wij laten u met trots deze maanden van deze jam proeven.

We zullen ons niet beperken met alleen jam als “extra “. U gaat in het verloop van de tijd van veel meer proeverijen en andere activiteiten genieten. Dat bedoelen wij met “extra “.

Naast onze steeds vernieuwende presentaties gunnen wij u van harte deze verwennenijen.

Kom er maar van genieten, u bent en blijft welkom en laat het u smaken.....

Thieu de Wit
voorzitter

Alle vrijwilligers van het EDAH Museum vragen U:

BRENG UW STEM UIT OP HET EDAH MUSEUM

Voor de Eropuit In Eigenland Prijs 2015.

Op de site: www.eropuitineigenland.nl kunt u stemmen op het EDAH Museum.

Ga naar die site en zoek het EDAH Museum op en breng uw stem uit. Op 1 september 2015 wordt de uitslag bekend gemaakt. De vrijwilligers zeggen u bij voorbaat DANK als u op het EDAH MUSEUM stemt. Geef het door aan anderen die deze courant (nog) niet ontvangen.

www.edahmuseum.nl

Oostende 167 | Helmond | (tussen Julianabrug en tankstation) | Tel. 06-41191491 | Email: info@edahmuseum.nl

Ter nagedachtenis aan Theo Berkers

Theo wist al een paar jaar dat kankercellen zijn lichaam aantasten. De laatste maanden verhevigde het afbraakproces. Geleidelijk aan moest hij zijn activiteiten stoppen. Woensdag 18 februari heeft hij zich ook over moeten geven aan de beëindiging van zijn leven. Theo is nagenoeg vanaf het begin betrokken geweest bij de ontwikkeling van het

EDAH Museum. Zijn ervaring op het gebied van automatisering bij EDAH en de opvolgers kwam hem en vooral het museum goed van pas. Met de hem kenmerkende eigenschap om iedereen te helpen waar hij kon, gaf hij gestalte aan de vele aspecten op elektronica gebied in het museum. Installatie van PC's, telefoons, TV monitors, PC programma's, alles was bij hem in vertrouwde handen. "Hoe krijgt hij het voor elkaar en waar haalt hij het vandaan" hoorde je regelmatig collega's bewonderend verzuchten. Hij beet zich vast in een probleem en gaf niet snel op. Veel foto's van het

museum kwamen uit zijn camera en de diaprojecties uit zijn PC.

Wij zullen hem missen niet alleen zijn inzet op ICT gebied maar vooral de contacten met hem.

Ons gemis stelt in verhouding tot dat van zijn vrouw Thea, de kinderen en kleinkinderen niets voor. Wij wensen hen veel sterkte om het verlies een plek te geven in hun verdere leven.

In de serie "De Kruidenier van Toen naar Nu" de laatste bijdrage van Marcel Sanders

De Stichters van EDAH . Ebben, Dames, Aukes, Hettema

Jacobus Johannes Ebben, geboren te Joure 1875 verschijnt als eerste in het jaar 1900 in Zuid-Nederland, en wel in Helmond. Hij schrijft zich in als winkelier. Al gauw blijkt hij niet alleen de trotse eigenaar te zijn van de gelijknamige kruidenierswinkel aan de Markt in Helmond, maar ook van verspreide kruidenierswinkels in de Peel. Gaandeweg verwerft hij zich tevens belangen in West-Brabant (Roosendaal) en Limburg (Heerlen). Een groot deel van zijn leven zal Ebben in Helmond actief zijn in de plaatselijke politiek. In de jaren 1913-1935 treedt hij met wisselend succes voor zowel de RK Kiesvereniging Gemeentebelang en de RK Arbeiderslijst op als wethouder in de opvolgende Colleges van B & W.

Jacobus Johannes Ebben

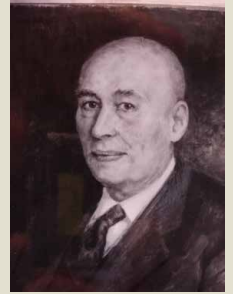
(Vervolg pagina 2)

Servaes Bernardus Dames

Servaes Bernardus Dames, geboren in 1874 te Leeuwarden, betreedt het Brabantse toneel in de periode 1903-1904. Via korte tussenstops in Roosendaal en Nispen komt zijn eigenlijke basis vanaf 1913 vooral rond Tilburg te liggen.

Jan Nicolaas Aukes, koopman geboren in Woudsend in 1879, richt zich aanvankelijk op het Eindhovense waar hij zich in 1909 voor het eerst aandient. Zijn machtbasis verwijdt zich successievelijk over geheel Oost-Brabant en enkele Noord Limburgse dorpen.

Jan Nicolaas Aukes

Johannes Bernardus Franciscus Hettema, winkelier is afkomstig uit Bolsward waar hij geboren is in 1884. Het bastion van Hettema ligt vanaf 1904 in Oss. Vanuit Oss krijgt hij mettertijd greep op ruwweg dezelfde regio die ook het jachtgebied van Aukes en diens familie omspant.

Bij de opbouw van de respectievelijke kruideniersketens worden voor korte of langere tijd ook diverse familieleden ingezet. Sommige van hen functioneren nog enige tijd zelfstandig in dezelfde branche. Te zijner tijd zullen zij, dan wel hun winkels, verenigd raken onder een gezamenlijke noemer.

Johannes Bernardus
Franciscus Hettema

**EEN ROUTE
VAN
TOEN (1900)
NAAR NU**

Wij zijn dringend op zoek naar:

Actieve medewerkers! (vrijwilligers)

- Onze gasten ontvangen en welkom heten.
- Zorgen voor een kopje koffie of thee.
- Iets vertellen over het ontstaan en de huidige presentatie van het museum.
- Of rondleidingen verzorgen

Interesse? neem dan contact op met:
Tonny Raaijmakers
Tel. 06-41191491
Email: org@edahmuseum.nl
Of kom langs bij het EDAH museum

VERSTERK ONS TEAM
www.edahmuseum.nl

Wat werd er gebruikt om schoon te maken?

Door Anton Weterings

metalen geëmailleerde bakjes. Zeep werd overal voor gebruikt, voor de afwas, de was, vloeren. In het zeepvat zat groene zeep die opgelost moest worden in warm water. Bij hardnekkig vuil werd soda gebruikt, al dan niet in combinatie met de groene zeep. Het zorgde voor een nog schoner resultaat. Als zelfs zeep en soda het niet meer schoon konden krijgen werd zand gebruikt om te schuren. Fijn scherp zand werd gebruikt om bijvoorbeeld de zwart geblakerde pannen of de melkbussen van de melkveehouder weer blinkend te krijgen. Groene zeep ook wel bruine zeep, zachte zeep of goudzeep genoemd is een weke of zachte zeep gewonnen uit hennepolie en is van nature groen gekleurd. Hennepolie werd gebruikt omdat het een goedkoop bijproduct van de touwslagerijen was.

Tegenwoordig wordt groene zeep van andere goedkope plantaardige olie gemaakt, bijvoorbeeld van sojaolie of koolraapolie. De zeep is week doordat de olie verzeep wordt met kaliumhydroxide in plaats van natriumcarbonaat (soda), zoals bij harde zeep, beter bekend onder de merknaam Sunlight zeep. Groene zeep is meestal niet geparfumeerd en heeft daardoor de kenmerkende eigen zeepgeur die niet door iedereen gewaardeerd wordt,

terwijl anderen ingenomen zijn met de door hen als ouderwets omschreven geur en deze geur met "schoon" associëren. Menigeen herinnert zich nog de prikkende oogjes, veroorzaakt door deze zeep. Tijdens rondleidingen wordt door bezoekers het verhaal verteld over Sunlight zeep dat verlichtend zou werken bij spierkramp, wanneer deze onder het matras wordt gelegd. Geldt ook hier niet de associatie van de geur van vroeger en de souplesse van toen?

Huishoud Soda ofwel natriumcarbonaat is een probaat schoonmaakmiddel en nog steeds verkrijgbaar. Wil je dit wondermiddel herontdekken? Even google-en op je tablet of laptop. Dit geldt overigens ook voor schoonmaak azijn! De poetsmiddelen van weleer die oma gebruikte waren zo gek nog niet. In het museum terug te vinden; tal van oude zeepmerken en schoonmaakmiddelen tot en met het dotjeblauwsel voor de witte overhemden en jasschorten.

Extra expositie

“Brabantse mode in Rood en Wit”

2 april 2015 t/m 3 mei 2015

Op donderdag 2 april a. s. om 13.30 uur opent de Brabantse Gedeputeerde Bert Pauli, portefeuillehouder Economie, Recreatie en Toerisme, de extra expositie: **“Brabantse Mode in Rood en Wit”** in het Edah museum in Helmond.

Deze prachtige modecollectie, geïnspireerd op de Brabantse vlag, is van de hand van de bekende Tilburgse kledingontwerpster Truus de Kanter. Zij maakte eerder al kledingcollecties, geïnspireerd op kunstenaars als Mondriaan en Rietveld.

Deze Brabantse modepresentatie past uitstekend in het EDAH museum en zorgt in haar geheel voor een rijke opvallende expositie als onderdeel van de grote EDAH museum collectie.

De kledinglijn is door kledingontwerpster Truus de Kanter op verzoek van de Brabantse Hoeders ontwikkeld. Dit zijn de verenigde winnaars van de Brabant Bokaal, die jaarlijks door het Cultuurfonds Noord – Brabant wordt toegekend.

Openingstijden:

elke vrijdag en zaterdag 14.00 tot 17.00 uur

Elke eerste zondag van de maand tot 17.00 uur

Groepen zijn op afspraak iedere dag van de week welkom

Hiervoor belt u 06 – 41191491

of mail:

info@edahmuseum.nl

EDAH MUSEUM Oostende 167 (tussen Julianabrug en tanksation) 5701 SM Helmond

www.edahmuseum.nl

Oostende 167 | Helmond | (tussen Julianabrug en tankstation) | Tel. 06-41191491 | Email: info@edahmuseum.nl

Over thee gesproken.

tekst Theo Stijkel

De koffie- en theestand in ons museum is een duidelijke afspiegeling van de belangrijkheid van beide dranken in Brabant: veel koffie, weinig thee.

Hoe het komt, dat er in Brabant duidelijk minder thee gedronken wordt dan in b.v. het noorden en westen van ons land, heeft waarschijnlijk een historische achtergrond. De thee werd in de 17e eeuw vooral aangevoerd door de VOC in de havens van noordelijke Nederlanden. Zodoende is er b.v. in Noord-west Duitsland een theecultuur ontstaan

omdat VOC-schepen af en toe moesten uitwijken naar Emden om dat wegens oorlogsgeweld de Nederlandse havens niet bereikbaar waren. In Ost-Friesland wordt thee van zeer goede kwaliteit geproduceerd en gedronken. Op de foto ziet U een theedoosje uit Ost-Friesland.

Dat het belangrijk is, blijkt wel uit het feit, dat er in dat gebied twee theemu-sea bestaan die zeer zeker een bezoekje waard zijn: in Leer en in Norden.

Beste lezers van de EDAH COURANT.

We gaan aan de vierde jaargang beginnen. Wij zouden het fijn vinden uw mening over de Courant te vernemen. Wat kan er verbeterd worden of vindt u de courant zoals die nu is prettig om te lezen. We staan open voor uw mening.

We stellen het zeer op prijs om van U een reactie te horen via ons mailadres

Als u wilt kunt u ook een artikel plaatsen in de Courant, mail dan naar ons e-mailadres: museumcourant@online.nl

De Redactie: Jan v Bokhoven, Henk Meerwijk

Ach hoe mooi, een EDAH-museum...

Het was mijn eerste baantje als scholier, vakken vullen in de EDAH in Reuver... mijn neef werkte er op de groente-afdeling en ik kreeg de kans om als vakkenvuller aan de slag te gaan.

Hartstikke leuk werk, spiegelen leerde ik er... dat kon ik goed, alle

blikken netjes strak zetten, met de afbeeldingen gelijk... zelfs als we boodschappen gingen doen in de EDAH kon ik het niet laten om hier en daar een blik 'recht' te zetten en eerlijk gezegd nooit meer afgeleerd... (ik mag nu nog wel eens een blikje recht zetten).

Ooit heb ik tijdens het schappen vullen eens een glazen potje bouillon met stukjes vlees van California laten

www.edahmuseum.nl

Oostende 167 | Helmond | (tussen Julianabrug en tankstation) | Tel. 06-41191491 | Email: info@edahmuseum.nl

vallen, ben het nooit meer vergeten: ik dacht oei oei, nu word ik ontslagen... snel naar mijn neef toe voordat ik naar de baas ging... maar 'omdat ik zo goed werkte' mocht ik het potje weg gooien en was het geen probleem... Heb er een trauma aan overgehouden en nooit meer zo'n potje gekocht... en als ik zo'n potje zag, dacht ik er steeds weer aan, ha ha...

We schrijven dan midden jaren zeventig, de EDAH was eigenlijk de bekendste winkel in Reuver, naast de Codi (wellicht weten ouderen die naam Codi ook nog?) Natuurlijk haalden wij al onze boodschappen bij de EDAH, elke week, dozen vol, ik kan het me nog zeer goed herinneren...

mijn eerste 'getuigschrift' nog steeds in mijn bezit. (Dus die brief is misschien wel minstens 35 jaar oud).

Mooie tijd, leuke winkel...

Succes met het EDAH-museum gewenst !

Ik heb de originele brief van de EDAH uit Helmond,

Met vriendelijke groet, Leo Hermans

Het Gastenboek.

Hoe hebben bezoekers het museum ervaren?

- Het EDAH Museum is super mooi!! Fijne uitleg van de gids, het was een geweldige middag, bedankt!!
- Prachtig opgezet Museum. Gewone mensen als wij genieten hiervan. Vrijwilligers zijn super.
- Fijne uitleg gehad, ik stuur onze vrienden ook. Fam. Weijts.
- Grote verrassing dit Museum. Mijn moeder (77 Jaar) woont in Deurne. Zij was erg benieuwd, ze wist het van horen zeggen, en van de advertentie uit de krant (2de kerstdag open). Ze zit in een rolstoel. Alles is heel goed rolstoel toegankelijk. Fantastisch. Fam. de Bruijn.
- Hemepro (Melkfabriek) vond ik leuk om te zien, heb als kind er om de hoek gewoond. Herkende dingen, ook de foto's van vroeger. Floor Feijen Helmond.
- Het EDAH gevoel weer helemaal terug gezien.
Dank aan Jan Lommen, Wim Vereijken

Prietpraatjes:

Wat onze medewerkers horen van kinderen die het museum bezoeken.

Meisje wijst op de afdeling Melk een koe aan en zegt: kijk dat is nou een vrouwtjeskoe. Jongetje antwoordt: dan is die ernaast zeker een meneertjeskoe.

Moeder, behulpzaam bij het kleuterproject laat haar groepje kinderen een mooi ovaal blikje zien met een dame erop. Wat denken jullie wat er in dit blikje heeft gezeten? Antwoord: een mens!

Bij aanvang van het kleuterproject vraagt de museummedewerker aan de kleuters: weten jullie waarom je in het museum met handschoenen aan moet werken.

Antwoord van een jongetje: dat moet omdat je dinosaurusbotten moet zoeken.